

3

Հ. Կ. Կ. Կ. Կ. ԱԳԻՏ-ԲԱԺՆԻ ՍԵՐԻԱ № 20

Պոլիտեխնիկական դպրոցի, միացե՛ք

Ե. ԲՎԻՐԻՆԳ

Լ Ե Ն Ի Ն Ը

ՅԵՎ,

≡ ԳՅՈՒՂԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆԸ ≡

— ԳՅՈՒՂԱՑԻՈՒՄ —

321.9
P-92

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն
1924

26 SEP 2006

321.9

Բ-92

56

Պրոֆեսարներ բոլոր լեկցիաների, միացե՛ք

Ե. ԲՎԻՐԻՆԿ

Լ Ե Ն Ի Ն Ը

ՅԵՎ,

≡ ԳՅՈՒՂԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆԸ ≡

Թարգմ. ՀՈՎՀ. ՀՈՎՀԱՆՆԵՒՍԵԱՆԻ

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն
1924

2 288
8-7

30 AUG 2013
08 938 0 5

15953

578
45

ԲՈԼՇԵՎԻԿՆԵՐԸ ԳՅՈՒՂԱՑԻՆԵՐԻ ԻՍԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԿԱՍ- ՆԵՐՆ ԵՆ

Սոցիալ-դեմոկրատները բանվորները կուսակցու-
թյուն է, սոցիալիստ հեղափոխականները՝ գյուղացիական
կուսակցություն, — այսպես էլին սովորաբար վորոշում հե-
ղափոխությանից առաջ այս յերկու սոցիալիստական կու-
սակցությանների տարբերությունը: 17 թվականի հեղա-
փոխությունը ցույց տվեց, վոր այդ վորոշումը միանգա-
մայն սխալ է: Սոցիալ-դեմոկրատները մի մասը — մեն-
շևիկները, — պարզվեց, վոր առանց բանվորների են ու
բանվորներին հակառակ, սոցիալիստ-հեղափոխականներն՝
առանց գյուղացիների և գյուղացիներին հակառակ, ավե-
լի ճիշտ՝ չքավորներին ու միջնակներին հակառակ:

Բանվորների և չքավոր գյուղացիության հետ կապի-
տալիստների, կալվածատերերի և կուլակների դեմ մնա-
ցին միայն կոմունիստները — բոլշևիկները:

Մեզ, բոլշևիկներին համար այդ մի անակնկալ բան
չէր, մենք գիտեցինք, վոր ուրիշ կեպ չէր ել կարող լինել
վոր մենշևիկներն ու սոցիալիստ-հեղափոխականներն ան-
պատճառ պիտի թաղվեն բուրժուական ճանճի մեջ և չպի-
տի կարողանան դեպի հաղթություն տանել բանվորներին
ու գյուղացիներին:

Հսկանմբերի հեղափոխությանից շատ տարի առաջ
մենք, բոլշևիկներս, մաքառում էլինք սոցիալիստ-հեղափո-
խականների ու մենշևիկների դեմ, վորոնք շարունակ բուր-
ժուական ճամարտակությաններով էլին զբաղվում: Նրանց
վերաբերմունքը բոլոր ինդիվիդներին, ցույց եր տալիս, վոր

նրանք միանգամայն անընդունակ են մասաներին առաջ-
նորգելու գեպի վճռական պայքար՝ կապիտալի իշխանու-
թյունը տապալելու համար:

Հին սոցիալ-դեմոկրատիան պատերազմի ու հեղա-
փոխութեան ժամանակ ընդմիջա խայտառակեց իրեն՝ դա-
վաճանելով բանվոր գասակարգի շահերին: Նա ցույց
ափեց, վոր ինքը բոլորովին անընդունակ է հեղափոխական
կարուկ գործողութեաններին:

Սոցիալիստ-հեղափոխականները, վոր խոսքով այն-
քան հեղափոխական են, պատերազմի ժամանակ նույն-
պես բուրժուազիայի հետ դնացին և փեարվարի հեղա-
փոխութեանից հետո իսկույն իրենց բոլոր քաղաքակա-
նութեամբը ցույց տվին, վոր իրենք հեղափոխական
փրագներով իրենց համաձայնողական ներքինն էլին միայն
բողարկում:

Կերենակին, Չեանովը, այդ իբր թե գյուղացիական
կուսակցութեան բոլոր ղեկավարներն ամենից քիչ ականջ
էլին դնում, թե ինչ է ուզում գյուղացիութեանը և ամե-
նից ավելի խուսափում էլին կապիտալիստների հետ կովե-
լուց:

Կապիտալիստները սոցիալիստ-հեղափոխականներին
ավելի հարագատ դուրս յեկան, քան գյուղացիութեանը:

Յեւ թեպէտ սոցիալիստ-հեղափոխականները միշտ
զոռում-զոչում էլին՝ «հոգր գյուղացիութեանը», սակայն
յերբ հասավ ժամանակն իրապես կալվածատերերի հողը
ձրի գյուղացիներին հանձնելու, նրանք սկսեցին բանդ
նստեցնել գյուղացիական կամիսները, և գյուղացիները
հոգն ստացան խորհուրդների իշխանութեանից՝ Հոկտեմ-
բերի բոյլշևիկյան հեղափոխութեանից հետո:

Յեւ այսպես բոյլշևիկներն սպառնացեցին գյուղացիու-
թեանը, վոր միայն իրենք են գյուղացիութեան ճշմարիտ
բարեկամները, վոր միայն բանվոր գասակարգը կարող է
գյուղացուն սպասել անտեսական ստրկութեանից:

Հոկտեմբերի հեղափոխութեանը կենսագործեց այն,
վորի համար յերկար տարիներ մաքառում էլին բոյլշևիկ-
ները — ինչ վոր ուսուցել է մեզ Լենինը, սոցիալիզմն իս-
կապես մի հեղափոխական ուսմունք դարձնելով:

ԼԵՆԻՆԸ ՄԱՐՔՍԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆ Ե

Լենինը յուր գիտակցական քաղաքական կյանքի ա-
ռաջին սրերիցն իսկ մարքսիստ դարձավ, այսինքն՝ Կարլ
Մարքսի ուսմունքի հետևող:

Բայց Լենինի մեծ նշանակութեանն այն է, վոր նա
մի գրամով չէ, վոր յուր ամեն քայլը գրքով է շափում-
ձևում, — Լենինը մեծ գործնական հեղափոխական է: Նա
Մարքսի ուսմունքի ընդհանուր մակարերութեանները
հարմարեցնում է կենդանի իրականութեանը:

Մարքսի ուսմունքի հիմունքն է, վոր կապիտալիզմը
գարգանալով հանդերձ իրեն համար գերեզմանավոր է
սնուցանում հանձին բանվոր գասակարգի:

Յուրաքանչյուր նոր գործարան տալիս է հազարավոր
վարձու նոր բանվոր, վորոնց հարստահարում է կապի-
տալը:

Վարձու բանվորը, վոր բացի յուր բանվորական ույ-
ժից ուրիշ վոչինչ չունի, ստեղծված է վաճառելու այդ
ույժը և կապիտալիստի համար շահ վաստակելու:

Կապիտալիստական աշխարհի հարստութեանները կա-
տաղի կերպով աճում են, բայց բանվոր գասակարգի վի-
ճակը դրանից չի բարվորվում:

Հարստութեաններն ավելի ու ավելի անցնում են
սակավաթիվ խոշոր գիշատիչների ձեռքը:

Բանվոր գասակարգը կազաավի, յերբ հարստահարու-
թեանը վերջ գրվի, իսկ այդ կարելի է անել միայն կա-
պիտալիստների իշխանութեանը տապալելուց հետո, կա-
պիտալիստական կառավարութեանները փոխարինելով

բանվորների կառավարութիւններով բանվորական—պրո-
լետարական հեղափոխութեան միջոցով:

Կապիտալի դեմ մարտելու նպատակով պրոլետա-
րիատի միութեանը սոցիալիստական հեղափոխութեան
համար՝ բանվոր դասակարգի գերագույն խնդիրն է: Բուր-
ժուազիան մեռնող ուժ է, պրոլետարիատը՝ նոր, յերի-
տասարդ ուժ, վորին պատկանում է ապագան:

Այս է Մարքսի ուսմունքը:

ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՂԱԿԱՆՆԵՐՆ ԱՂԱՎԱՂԵՑԻՆ ՄԱՐՔՍԻ ՈՒՍՄՈՒՆՔԸ

Մարքսի աշակերտների մեծագույն մասը և ամենից
առաջ գերմանական սոցիալ-դեմոկրատները, իսկ նրանց
հետ և մեր մենչևիկները, վոչնչացրին այս ուսմունքի հե-
ղափոխական բովանդակութեանը և դարձրին այն կապի-
տալիստների հետ համաձայնութեան գալու կողմը:

Այս իմաստուն գլուխներն սկսեցին այսպես գատել-
սոցիալիզմը կապիտալիզմի բնական և ուղղակի ժառանգն
է. քանի զարգանում ու զորանում է կապիտալիզմը, այն-
քան նվազում է կապիտալիստների (բուրժուազիայի)
թիվը և աճում է պրոլետարիատին: Պրոլետարիատի և
բուրժուազիայի պայքարն անխուսափելի է և մղվում է
արդեն, բայց անհրաժեշտ է այդ պայքարը մղել դեմո-
կրատիայի շրջանակում, այսինքն՝ առանց հեղափոխական
ցնցումների, հետամուտ լինելով մեծամասնութեան ձեռք
բերելու ընտրութիւնների կարգով:

Այդ համաձայնողականները կարծում են, թե պրոլե-
տարիատը հեռավոր ապագայում իշխանութեան կատա-
նա առանց վորեւ գինյալ կռիւ:

Իսկ գյուղացիական յերկրները նախապես կապիտա-
լիստական զարգացման յերկար ճանապարհը պիտի անց-
նեն, մինչև վոր յերկրի բանվորները մեծամասնութեան

ունենան և նույնպիսի անարյուն ճանապարհով իշխանու-
թեան հասնեն:

Մի խոսքով բանվորներին առաջարկում են, վոր սպա-
սե, մինչև վոր հալվան իրեն-իրեն բերանն ընկնի:

Ինչո՞ւ են մեր Ռուսաստանի մենչևիկներն այնպիսի
կատալի կռիվ մղում բոլշևիկներին դեմ: Հենց այն պատ-
ճառով, վոր նրանք Ռուսաստանի կապիտալիզմն այնքան
հատուկացած չեն համարում, վոր բռնութեամբ բանվոր-
ների ձեռքով կարելի լինի այն տապալել:

Նրանք առաջարկում են վերադարձնել կապիտալիստ-
ներին, մի քանի տասնյակ տարի յել նրանց թագավորել
առլ, մինչև վոր կապիտալիզմը հասունանա, և ապա
«դեմոկրատարար» վայելուչ ու ազնիվ յեղանակով, առանց
մեկ մեկու խաթրի դիպչելու, ընտրել բանվորական կառա-
վարութեան, վոր խելացի կերպով պիտի իրականացնե
սոցիալիզմը:

Իսկ ի՞նչ տեղ ունի այս վեճի մեջ գյուղացիութեանը:

II Ինտերնացիոնալի հին սոցիալ-դեմոկրատները ապա-
ցուցանում էյին, թե գյուղացիութեանը մի միատար մա-
նր-բուրժուական մասսա յե, վորի հետ պրոլետարիատն
ընդհանուր շահեր չի կարող ունենալ:

Նրանց աչքում կալվածատիրոջ ու գյուղացու տար-
բերութեանն այն է միայն, վոր կալվածատերը խոշոր
հողատեր է, իսկ գյուղացին՝ մանր հողատեր, և կալ-
վածատիրոջ ու գյուղացու թշնամութեանը սրանց կար-
ծիքով առաջ եր յեկել յերկու խումբ սեփնականատերերի
պայքարից, վոր բոլորովին չի վերաբերվում բանվոր դա-
սակարգին: Այս պատճառով ահա բոլոր ուսումնական
դատողութիւնները գյուղացիութեան և գյուղացիական
հողատիրութեան մասին հանգում են մի բանի, այն է վոր
ցույց տան, թե գյուղատնտեսութեան մեջ, ինչպես և
արդեւոնաբերութեան ու առևտրի, խոշոր շնաձկներն
ուտում են մանրերին, վոր խոշոր հողատիրութեանն ա-

ճում և կամաց-կամաց դուրս է քշում գյուղացուն, վտարելով նրան յուր հողաբաժնից ու դարձնելով գյուղատարնտեսական մշակ կամ արգյունաբերական բանվոր:

Այս հիման վրա հեղափոխութիւնը գյուղում այդ համաձայնողականների համար պատկերանում էր բացառապես վորպես գյուղատնտեսական բանվորների պայքարը կալվածատերերի դեմ. կալվածատերերի ամբողջ հողը պիտի անցնէր այդ բանվորներին (բանվորական պետութեանը), ինչպես գործարանները քաղաքում:

Յե՛վ գյուղացուն ասում է յին, թե՛ մենք քեզ ձեռք չենք տա, առաջվա պես կաց քո հողի վրա:

Տարակույս չկա, վոր յեթե թե գյուղացիները և թե բանվորները համաձայնեցին խաղաղ նստած մնալ կապիտալիստական լծի տակ դե՛ռ յերկար տարիներ, կալվածատերերն իրավ վոր հետզհետե գյուղացիների հողերիցն ավելի ու ավելի պիտի ձեռք բցեցին, գյուղացիութիւնը պիտի քանդվեր ու ստիպված լինէր մշակ դառնալ կամ ուղղակի գործարան գնալ իւրե բանվոր, և այն ժամանակն ո՛վ գիտէ, թե քանի տարուց հետո կարող էր գուտ բանվորական հեղափոխութիւն տեղի ունենալ՝ առանց գյուղացիութեան հատուկ մասնակցութեան:

Միանգամայն պարզ է, վոր այդպիսի հայացքի մեջ վո՛չ մի հեղափոխական բան չկա, և այդ Մարքսի ուսմունքի ճշմարիտ արտահայտութիւնն էլ չէ:

Մարքսն ուսումնական ապուշներիցը չէր, նա ուսումնական հեղափոխական էր, անգուսպ, կրակոտ մարտիկ բանվոր գասակարգի հաղթութեան համար: Բայց Մարքսի սրով բանվոր գասակարգը դեռ չափազանց տկար էր ու չկազմակերպված, ուստի և այն հեղափոխութիւնների մեջ, վորոնց մասնակցող ու վկա յե յեղել Մարքսը, բանվոր գասակարգը դեռ չէր կարող առաջին տեղը գրավել: Այդ առաջին տեղը բռնում էր յերիտասարդ բուրժուազիան, վոր բանվորների ու գյուղացիների սպնութեամբ

տապալում էր ազնվականութեան իշխանութիւնը: Ժամանակն այնպես էր, վոր բանը դրանից առաջ չէր կարող գնալ: Ահա թե ինչու Մարքսն առիթ չունեցավ ավելի հանգամանորեն պարզելու գյուղացիութեան դերը պրոլետարական հեղափոխութեան մեջ:

ԼԵՆԻՆԸ ՀԱՍԿԱՑԱՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՇԵՂԱՓՈՒՈՒԹՅԱՆ ՀԱՂԹԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ

Լենինը Մարքսի իսկական աշակերան էր: Նա ամբողջ կյանքում աշխատում էր հասկանալ, թե ինչպես պետք է Մարքսի ուսմունքը հարմարեցնել ուսսական պայմաններին: Լենինին վիճակված էր կոչ անել բանվոր գասակարգին մաքառելու ստիական ինքնակալութեան դեմ մի հետամնաց յերկրում, գյուղացիական յերկրում:

Յե՛վ Լենինը մի անգամից պարզ հասկացավ, վոր բանվոր գասակարգը Ռուսաստանում առանց գյուղացիութեան հաղթել չի կարող:

Խոսք չկա, վոր Լենինը չէր կարող դատարկաբան սոցիալիստ-հեղափոխականների հետ գնալ: Նրա աչքի առաջ Ռուսաստանում գործարաններն աճում էին մեկ մեկույն յետեից և կապիտալը յուր արմատներն էր արձակում:

Չէր կարող նա, մեծ գործնական հեղափոխականը, հույս գնել, թե գյուղացիների ինքնուրույն ապստամբութիւնն առանց բանվոր գասակարգի կարող է ցարիզմին հաղթել:

Գյուղացիութիւնը Ռուսաստանում և Արևմուտքում յերկար տարիների ընթացքում համառութեամբ զինյալ պայքար է մղել յուր ազատութեան և հողի համար կալվածատերերի և թագափորների դեմ: Պատմութիւնը գյուղացիական պատերազմների մի ամբողջ դարաշրջանի մասին է ճառում: Հաղթութիւնը տարան կալվածատերերն ու քաղաքացի բուրժուազիան:

Գյուղացիութիւնը շտապանց բաժան-բաժան է: Գյուղացիութեան իրեն մեջ կան հարուստներ ու աղքատ-ներ, վերջապէս գյուղացիների հողթութիւնն անգամ չէր կարող չնչել սեփականութեան իշխանութիւնը, կապիտա-լի իշխանութիւնը, փորձնեան գյուղացիական անտեսու-թիւնն ինքը հիմնված է սեփականութեան վրա:

Մեզ այդ պարզ ցույց է տալիս մեր հեղափոխու-թեան սրինակը, վորի արդի անտեսական քաղաքականու-թիւնն ամբողջովին հետամուտ է գյուղացիները կարիք-ները բավարարելու՝ նախ և առաջ ավելցուկների ազատ վաճառահանութեան գործում:

Դեպի սոցիալիզմ՝ միայն բանվոր դասակարգը կարող է տանել և գլխավոր զժվարութիւնն հենց այն է, վոր պրոլետարիատի համար այնպիսի դաշնակից գտնի, վորի հետ միասին բանվոր դասակարգը կարողանա հաղթել:

Լենինի մեծ նշանակութիւնը հենց այն է, վոր բան-վոր դասակարգի հողթութեան ինգիրը նա գործնական հողի վրա դրեց, առանց գործը ձգձգելու և առանց սպա-սելու, մինչև վոր վերջին բանվորը բավականաչափ դիտա-կից գտնա և ընտրութիւնները ժամանակ յուր քվեն սո-ցիալ-դեմոկրատիայի համար սա:

ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՅԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻՆԵՐԻ ՄԻՈՒՅՅՈՒՆԸ

Ընկ. Լենինը գործնական կերպով դրեց այն ինգիրը, թե պրոլետարիատը ինչպէս կարող է Ռուսաստանում իշ-խանութիւնը ձեռք քցել:

Յե՛վ պատասխանը ավելց.

Բանվորները գյուղացիութեան հետ միանալով գինյալ սոցստամբութեան միջոցով կարող են տապալել ինքնակա-լութիւնը և դեմոկրատական (ռամկավարական) հանրա-պետութիւն հաստատել:

1905 թ., յերբ բռնկեց բանվորա-գյուղացիական հե-

ղափոխութիւնը, յուրաքանչյուր կուսակցութիւն պիտի ունենար հեղափոխական գործողութիւնները պարզ ու վոչ յերկգիւթի ծրագիր:

Ընկ. Լենինը հենց այն ժամանակը բոլշևիզմը մար-տական դիրքերը դուրս բերեց:

Լենինն առաջարկեց փոխել հողային հին ծրագիրը և կալվածատիրական բոլոր հողերի գրավման պահանջը գնել:

Լենինն այն ժամանակն իսկ առաջ քաշեց բանվորա-գյուղացիական դիկտատուրայի նշանաբանը: Մենշևիկները կատաղի կռիվ ելին մղում բանվորա-գյուղացիական դիկ-տատուրայի այս նշանաբանի դեմ, անվանելով այն մանր բուրժուական և համաձայնողական:

Այժմ այդ ծիծաղել է:

Կոմյերիտմիութեան ամեն մի տասնեկինգ տարեկան անդամ գիտե, թե ինչ խայտառակութեան հասցրին մեն-շևիկներն իրենց աջակցութիւնը բուրժուազիտային, իսկ այն ժամանակ նրանք լրբութիւն ունեցան մեղադրելու բոլշևիկներին գյուղացիութեան հետ համաձայնութեան գալու մեջ:

Այդ բոլոր մենշևիկական դատողութիւնները մեջ է հարկե, վոչ մի կաթիլ հեղափոխականութիւն չկար:

Հիմա մենք քաջ գիտենք, վոր նրանք վախենում ելին վոչ թե գյուղացիութեան հետ դաշնակցելով իրենց հեղա-փոխականութիւնը արատավորելուց, այլ ուղղակի վախե-ցան բանվորա-գյուղացիական հեղափոխութեանից: Յե՛վ այս կողմից նշանակալից են նրանց դատողութիւններն այն մասին, թե՛ յեթե պրոլետարիատը գյուղացիութեան հետ միասին կառավարութիւն կազմե, նա չի կարողա-նա միայլ բուրժուական հանրապետութեան շրջանակում, այլ ստիպված կլինի բանվորների սոցիալական պահանջ-ների ուղին բռնել ու առաջ գնալ, այսինքն՝ դեպի սոցիա-լական հեղափոխութիւն, վոր մենշևիկները համար նույն-պիտի խրտովիլակ եր 1905 թ., ինչպէս և 1917 թ.:

Մենշևիկները վախենում էին հեղափոխութիւնից, ուստի և ծածկվում էին ամեն տեսակ իբր թէ մարքսիստական բառերով իրենց անպետքութիւնը ծածկելու համար:

Ընկ. Լենինը սրա համար ամենակարուկ կերպով նշա-վակում ու ծաղրում էր մենշևիկներին:

ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՅԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընկ. Լենինը յար «Պրոլետարիատի և գյուղացիու-թյան հեղափոխական գեմոկրատական դիկտատուրա» նշա-նաւոր հոգվածում, վոր ապագրված է 1905 թ. մարտի 30-ին, անխնա ջախջախում է մենշևիկական իմաստու-թյունը: Այդ հոգվածը նախ պիտի կարդա կուսակցու-թյան յուրաքանչյուր անգամ և ըստ կարելիութեան շատ գյու-ղացի ու բանվոր:

Մենք մի քանի քաղվածքներ առաջ կրերենք այդ հոգվածից.

«Յեթե ուս ինքնակալութիւնը չկարողանա դուրս պրծնել մինչև անգամ հիմա, մի պոչատ սահմանադրու-թիւն տալով, յեթե նա վոչ միայն դրդվեցնվի, այլ իս-կապես տապալվի, այն ժամանակ պարզ է, վոր կպահանջ-վի բոլոր առաջադիմական դատակարգերի հեղափոխական յեռանդի հսկայական լարումը՝ այդ նվաճումը պաշտպա-նելու համար: Իսկ այդ «պաշտպանութիւնը» վոչ այլ ինչ է, բայց յեթե պրոլետարիատի և գյուղացիութիւն հեղա-փոխական դիկտատուրան: Վորքան շատ բան նվաճենք մենք հիմա, վորքան շատ յեռանդով պաշտպանենք մեր նվաճածը, այնքան քիչ կարող է իլել հետագայում ապա-գա անխուսափելի սեակցիան, այնքան կարճատև կլինին սեակցիայի ընդմիջումները, այնքան հեշտ կլինի նրանցից հետո յեկող պրոլետարական մարտիկների գործը:

«Բայց անս տես վոր հանդես են գալիս մարդիկ, վոր

առաջուց կամենում են, նախ քան կոտոր, կարծես արշի-նով, «ըստ Իլովայսկու», չափել ապագա նվաճումների մի համեստ պատաս, — մարդիկ, վոր ինքնակալութիւն անկու-մից առաջ, մինչև անգամ հունվարի 9-ից առաջ, ցանկա-ցան տնտեսիկ անել Ռուսաստանի բանվոր դասակարգը հե-ղափոխական գեմոկրատական զարհուրելի դիկտատուրայի իրողիլակով: Յեվ այդ շարջինները հավակնութիւն ունին հեղափոխական սոցիալ-գեմոկրատ կոչվելու»:

Չարջիններ այս մենշևիզմի մի զարմանալի, սպանիչ վորոշումն է: Արշինով են փորձում մենշևիկները հեղափո-խութիւնը չափել: Ահա այսքան, և վոչ մի քայլ ավելի:

Չարջի մենշևիկներն իրենց սամբոջ գործն առաջ են տանում ճշտապահութիւնը, կարգին, վայելուչ կերպով տաննց դունչ ու պուունց ջարդելու: Վորտեղ միմիայն ու-ժով կարելի չի նշան անել, նրանք սակարկութիւն են տ-նում թշնամու հետ, փոխանակ նրան հարվածելու: Առաջ են շարժվում վերշոկներով և փաստաբանում են աստը-ծուն — տես ինչ լավն ենք մենք, ազնիվ, ու առաջ ենք դնում և սկանդալ չենք անում այս զիժ բոյլշևիկների նման, և չենք պղծում մեր շրթունքները «կեցցե հեղափո-խական ժամանակավոր կառավարութիւնը» բուրժուական լոգունգներով:

Ընկ. Լենինն այդ սոթիվ գրել է.

«Պատկեր. Պետերբուրգի բանվորական ապստամբու-թիւնը հաղթեց: Ինքնակալութիւնը տապալված է: Ժա-մանակավոր կառավարութիւն և հայտարարված: Սպա-ժանակալութիւնը կառավարութիւն է հունվարից սկսած: Բայց անհաշիւ ժամանակները ցնծում են ու բացականչում կեցցե ժամանակավոր հեղափոխական կառավարութիւնը: Մի կողմ են կանգնած նովոխիլովիները (այսինքն՝ մեն-Մի կողմ են կանգնած նովոխիլովիները) և, դեպի վեր ամբարտնալով իրենց պարկեշտ շեիկները) և, դեպի վեր ամբարտնալով իրենց պարկեշտ աչքերն ու թակելով իրենց բարոյապես զգալուն սիրտը, բարբառում են — գոնութիւն քեզ, տեր, վոր մենք նման չենք այս մաքսավորներին, վոր չենք պղծել մեր շրթունք-ներն այսպիսի խոսքերի շարանչութիւնով...»

«Վոչ, և հազար անգամ վոչ, ընկերներ: Մի վախե-
նաք, թե կալո՞ծեք ձեզ՝ հեղափոխական բուրժուական դե-
մոկրատիայի հետ միասին ամենայնուանդուն, վոչ մի բա-
նի առաջ կանոց չառնող մասնակցութիւն ունենալով հան-
րապետական հեղաշրջման մեջ: Մի շափաղանցանք այդ
մասնակցութեան վտանգները, վոր լիովին կարող ե հաղ-
թահարել մեր կազմակերպված պրոլետարիատը: Պրոլե-
տարիատի և գյուղացիութեան զիկտատուրայի մի քանի
ամիսն ավելի բան կարող են անել, քան քաղաքական
անշարժութեան խողաղ, բթացուցիչ մթնոլորտի տասնամ-
յակները: Յեթե ուս բանվոր դասակարգը հունվարի 9-ից
հետո, քաղաքական սարկութեան պայմաններում կարողա-
ցավ միլիոնից ավելի պրոլետարներ հանդես բերել հան-
րակոչով՝ մի հովաքական տակուն քայլ անելու համար,
հեղափոխական դեմոկրատական զիկտատուրայի պայ-
մաններում մենք քաղաքի ու գյուղի տասնյակ միլիոնա-
վոր չքավորներ հանդես կբերենք, մենք ուսական քաղա-
քական հեղափոխութիւնը յեկրոպական սոցիալիստական
հեղաշրջման նախերգանքը կդարձնենք»:

Պետք է բնութենել այս մարդարեական խոսքերի խմու-
տը, «պրոլետարիատի և գյուղացիութեան զիկտատուրայի
մի քանի ամիսն ավելի բան կարող են անել, քան քաղա-
քական անշարժութեան խողաղ, բթացուցիչ մթնոլորտի
տասնամյակները»:

Այս խոսքերի մեջ անագին ուշժ, ճշմարիտ հեղափո-
խական գորութիւնն է զգացվում: Ընկ. Լենինը պարզ տես-
նում էր, վոր հաղթական բանվորներն ու գյուղացիները
մի քանի ամսում փշուր-փշուր կանեն միլիոնավոր աշխա-
տավոր մասսաները ճնշող ինքնակալ մեքենան:

Լենինը 1905 թ. դեռ կոչ չեր անում ուսական կա-
պիտալիզմը տապալելու: Իրա համար դեռ բավականաչափ
պայմաններ չկային: Պիտի լուծվեք առաջին խնդիրը — խոր-
տակել ցարական ինքնակալութիւնը, ամբասցնել դեմոկրա-

տական հանրապետութիւնը, — և Լենինը հեղափոխականի
արյունով այդ նպատակին էր ձգտում:

Բայց Լենինն այստեղ էլ միջադրային հեղափոխական
էր: Նա ասում էր.

«Մենք ուս քաղաքական հեղափոխութիւնը կրողա-
կան սոցիալիստական հեղաշրջման նախերգանքը (սկիզբը)
կդարձնենք»:

Լենինը համարձակ ասալ էր նայում և բանվորներին
ու գյուղացիներին վճռական կովի էր կանչում:

ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՅԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՄՐԱ- ՆՈՒՄ Ե

Բայց 1905 թ. հեղափոխութիւնը խորակվեց:

Յարիզը դիմացով դարձյալ 12 տարի:

1905 թ. հեղափոխութեան անհաջողութիւնը, ինչպես
և հեղափոխական քայլի ամեն մի պարտութիւնն մեծ հի-
տաթափութիւն առաջ բերեց հեղափոխականների շարքե-
րում:

Մեծամասնութիւնը հետո ընկրկեց, հրաժարվեց վոր
և է հեղափոխական աշխատանքից և զբաղվեց խողաղ,
մանրակրկիտ պատիկ գործով:

Միայն Լենինը և բոլշևիկները մնացին հին հեղափո-
խական դիրքերում, և 1910 թ. սկսած, յերը նորից ծայր
ավեց բանվորական շարժումը, բոլշևիկները ընկ. Լենինի
գլխավորութեամբ լայն աշխատանք սկսեցին հին նշանա-
բաններով — դեմոկրատական հանրապետութիւն, հողի գրա-
վումն պետութեան համար և ութ ժամյա աշխատանքի սր:

Այս նշանաբանների մեջ առաջվա նման հիմնական
տեղը բռնում էր բանվորների ու գյուղացիների միու-
թիւնը: Ճիշտ է, թե 1905 թ. և թե 1910-14 թ. թ. այդ
միութիւնը բոլշևիկները ժամանակավոր էլին համարում,
մինչև դեմոկրատական հանրապետութեան ամբանալը:

Բոլշևիկները, ինչպես և ընկ. Լենինը, այն ժամանակ չէյին նախատեսնում տակավին, վոր բանվոր դասակարգը սոցիալիստական հեղափոխությունն ել գյուղացիության հետ միացած պիտի աներ:

Այն թվականներին չեր յենթադրվում, թե մենք արդեն կանգնած ենք պրոլետարական հեղափոխության առաջ՝ Ռուսաստանի նման մի հեռամասց յերկրում:

Իմպերիալիստական պատերազմը ամբողջ աշխարհի բանվոր դասակարգի առաջ որակարգի մեջ գրեց կապիտալի իշխանության տապալման խնդիրները: Ընկ. Լենինը հեռետղական ինտերնացիոնալիստների առաջնորդը դարձավ և հանձարեղ պարզությամբ ու բացահայտ, բանվորների ու գյուղացիների մասսաների առաջ գրեց պրոլետարական հեղափոխության խնդիրը:

Յարիգմի առաջալուծից հետո խսկույն ընկ. Լենինը հանդես յեկավ իր անմահ նշանաբանով. «ամբողջ իշխանությունը բանվորներին ու գյուղացիներին պատգամավորների խորհուրդներին»:

Ընկ. Լենինը նոր ձևով առաջ և քաշում բանվորների ու գյուղացիների հեղափոխական կառավարության բոլշևիկական հին պահանջը:

Բայց այժմ ընկ. Լենինն արդեն չի կարող բավականանալ «գեմոկրատական հանրապետության» նշանաբանով: Նրա համար 1917 թ. սկզբումն արդեն պարզ եր, վոր մենշևիկների և սոցիալիստ-հեղափոխականների ոգնությամբ բուրժուազիան կհաջողի իր ձեռքին պահել իշխանությունը և շարունակել կողոպտիչների պատերազմը և դրանով կասեցնել համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխության գարգանցումը:

Յե՛վ ընկ. Լենինը մի գարմանալի հեղափոխական համարձակություն ցույց տվեց: Նա նշան տվեց անհապաղ քաղաքացիական պատերազմ սկսելու խորհուրդների Իշխանության համար:

Լենինի մերձավոր աշակերտներից շատերը առժամանակ կանգ առան տարակուսած: 11 Ինտերնացիոնալի հին ժառանգությունը այնուամենայնիվ յերևան յեկավ նաև այս համաշխարհային կարևորություն ունեցող խնդրի առաջ, մինչև անգամ վոջ բոլոր բոլշևիկները հեռեցին Լենինին: Յե՛վ մասնավորապես գյուղացիության հարցն եր ամենից ծանրը:

ՀՈՂԸ ԳՅՈՒՂԱՑՈՒԹՅԱՆԸ

Ինչպես պետք եր կուել բանվորների ու գյուղացիների միությունը՝ Գյուղացիները մինչև վերջը կգնան արդյոք բանվորների հետ: Ընկ. Լենինը վճռական կերպով մի կողմ թողեց այս բոլոր տարակույաները:

Նրա համար պարզ եր, վոր գյուղացիներին պետք և անհապաղ հող տալ և վոր գյուղացի-գլխավորները անհապաղ հաշտություն են ուզում: Այս յերկու հիմնական գյուղացիական պահանջներում գուցորդվում եյին բանվոր դասակարգի, համաշխարհային հեղափոխության, և ուստի գյուղացիության անազին մեծամասնության շահերը, և ընկ. Լենինը համարձակ կովելու կանչեց միլիոնավոր մարդկանց: Յե՛վ ընկ. Լենինը հեղափոխության ընդհանուր շահերի համար կարողանում եր շեղվել մեր հողային ծրագրի մի քանի պահանջներից:

Բայց այդ շեղումները վոգորմելի լաքեյություն չէյին աշխարհի հոգրների առաջ, համաձայնողականություն չեր բուրժուազիայի հետ: Այդ՝ շեղումներ եյին պատմականորեն ուղիղ տեսական սկզբունքներից՝ հեղափոխության շահի համար պրոլետարիատի ղիկտատուրան արագացնելու և ամրացնելու նպատակով:

Յե՛վ այդ շեղումները ընկ. Լենինն անում եր բացահայտ կերպով և պարզությամբ:

Այս կողմից ընկ. Լենինի ճառը հողի մասին, վոր նա

արտասանել ե թորհուրդների յ շահագումարում 1917 թ. հոկտեմբերի 26-ին, այսինքն՝ իշխանությունը ձեռք բցելու հաջորդ սրբ, քաղաքական ազնվության և միաժամանակ հեռաանտության մի որինակ ե:

Առաջ ենք բերում մի քաղվածք, վոր Իլլիշի հողի մասին արտասանած ամբողջ ճառի կեսն ե.

«Բանվորա-գյուղացիական հեղափոխության կառավարությունը նախ և առաջ պիտի լուծե հողի վերաբերյալ խնդիրը, մի խնդիր, վոր կարող ե հանդատացնել և բավարարել չքավոր գյուղացիության անաղին մասսաները: Յես կկարգում ձեզ համար այն գեկրեաի կեանքը, վոր պիտի հրատարակե ձեր խորհրդային կառավարությունը: Այդ կեանքից մեկը պարունակում ե հողային կամիտենքի համար հորինված հրահանգը, վոր կազմված և գյուղացիական պատգամավորների տեղական խորհուրդների 242 հրահանգների հիման վրա:

«Այստեղ ձայներ են լսվում, թե գեկրեան ինքը և հրահանգը սոցիալիստ-հեղափոխականներն են կազմեր: Թող այդպես լինի: Մի՞թե մեկ չե, թե ո՞վ ե կազմել բայց մենք, իբրև գեմոկրատական կառավարություն, անուշաղիր պիտի չլծողենք ժողովրդական ստորին խավերի վորոշումը, նույն իսկ յեթե համաձայն չլինենք նրանց հետ: Կյանքի բովում, գործնականի մեջ կիրարկելով այն, գյուղացիներն իրենք կհասկանան, թե վորն և ուղիղը: Յեվ յեթե գյուղացիները մինչև անգամ հետո ել սոցիալիստ-հեղափոխականների հետևիցը գնան, և յեթե նրանք նույն իսկ մեծամասնություն տան այդ կուսակցությունը Սահմանադիր ժողովում, այդ գեպումն ել մենք կասենք՝ թող այդպես լինի: Կյանքն ամենալավ ուսուցիչն ե, նա ցայց կտա, թե ո՞վ ե իրավացի, և թող գյուղացիները մի ծայրից, իսկ մենք մյուս ծայրից լուծենք այդ խնդիրը: Կյանքը կատարե մեզ մոտենալ հեղափոխության ստեղծագործության ընդհանուր հոսանքի, պետական նոր ձեերի

մշակության մեջ: Մենք պետք ե կյանքի հետևից գնանք, պետք ե ստեղծագործության կատարյալ ազատություն տանք ժողովրդական մասսաներին: Զինյալ սպասամբության ստապարած հին կառավարությունը կամենում եր հողային խնդիրը լուծել ցարական հին անփոփոխելի բյուրոկրատիայի սգնությամբ: Բայց փոխանակ խնդիրը լուծելու՝ բյուրոկրատիան մաքտում եր գյուղացիների գեմ: Մեր ութամսյա հեղափոխության ընթացքում գյուղացիները մի բան սովորել են, նրանք իրենք են կամենում վճռել հողի վերաբերյալ բոլոր խնդիրները: Այս պատճառով մենք գեմ ենք վոր և ե ուղղումներ անելու այս որինագծի մեջ, մենք չենք ուզում մանրամասնություն մացնել, վորովհետև մենք գեկրեա ենք գրում և վրջ թե գործողությունների ծրագիրը: Ռուսաստանը մեծ և և նրա տեղական պայմանները տարբեր, մենք հավատում ենք, վոր գյուղացիությունը ինքը մեզանից լավ կարող ե ուղիղ, ինչպես վոր պետք ե, լուծել խնդիրը: Մեր վորովը կլինի այդ թե սոցիալիստ-հեղափոխականների ծրագրի վազովը,՝ եականն այդ չե: Եականն այն ե, վոր գյուղացիությունն հաստատապես համոզվի, վոր գյուղումն այլ ևս կալվածատերեր չկան. թող գյուղացիներն իրենք լուծեն բոլոր խնդիրները, իրենք կարգավորեն իրենց կյանքը»:

Լենինի այս ճառումն յերևում ե կյանքի ամենախորունկ ըմբռնումը: Նա պարզապես ընդունում ե այն իրողությունը, վոր գյուղացիության մեծամասնությունը սոց.-հեղափոխականների հողի վերաբերյալ հրահանգի կողմն ե: «Մի՞թե մեկ չե, թե ո՞վ ե կազմել հրահանգը. եականն այն ե, վոր գյուղացիությունն հաստատապես համոզվի, վոր գյուղումն այլ ևս կալվածատերեր չկան»:

Այս և ամենազլխավորը, իսկ մնացյալը կվճռե կյանքը: Գյուղացիությունը գործնականի մեջ կհամոզվի, թե ո՞վ ե իրավացի: Ահա թե ինչպես եր դատում Իլլիշը, և նա հազար անգամ իրավունք ուներ:

Վոչ միայն գյուղացիութիւնը, այլ և մենք, բոլշևիկներս, հեղափոխութեան ընթացքում գործնականի մեջ ստուգում ենք հողային ինքրի լուծումները և գյուղացիութեան հետ միասին հողային որենքները մեջ աջ ուղղումներն ենք անում, վոր յերևան են գալիս այդ գործնականի հիման վրա:

ԿՈՒԼԱԿՆԵՐ, ՄԻՋՆԵԿՆԵՐ, ԶՔԱՎՈՐՆԵՐ

Յերբ Իլլիչը խոսում էր գյուղացիութեան մասին, նա ի հարկէ յերբեք չէր գործում սոց.-հեղափոխականների սխալը, վորոնք մի տեղ էլին խառնում բոլոր գյուղացիներին, և չքավորներին և կուլակներին,

Լենինն, իբրև մարքսիստ, յերբեք աչքաթող չէր անում, վոր գյուղացիութեան մեջ գանազան խմբեր կան: Կարելի էր մի շարք քաղվածքներ անել նրա ճառերից, սկսած 1905 թվականից: Բնական է, վոր խորհրդային իշխանութեան հաղթութիւնից հետո գյուղացիութեան բաժանումն ըստ ունևորութեան աստիճանի վաչ միայն չհարթվեց, այլ ընդհակառակն ավելի սրվեց: Հարուստները խորհուրդների գեմ գուրս յեկան, ուստի և աղքատները ստիպված յեղած պայքարել վոչ միայն կալվածատերերի դեմ, այլ և կուլակների: Ընկ. Լենինը կոչ արեց գյուղի չքավորներին միանալու՝ չքավորների կոմիտեներ կազմելու: Քաղաքացիական պատերազմը ամենասուր կերպով թափանցեց գյուղը, և գյուղի աղքատներն իրենց բազմամուր կապեցին բանվոր գասակարգի հետ:

Գյուղի չքավորների կոմիտեների քաղաքականութիւնը վճռական դեր կատարեց խորհրդային իշխանութեան առաջին տարին, յերբ կարմիր բանակը դեռ տկար էր, յերբ խորհրդային իշխանութեան մարմինները գեո նոր էլին կազմակերպվում: Այդ շրջանում չքավորները լավ սեղմած էլին պահում կուլակներին, պաշտպանելով

խորհրդային իշխանութիւնը նրանց ապաստամբութիւնից: Յերբ վոր իշխանութիւնը փոքր ինչ ամրացավ, պետք էր մտաբերել գյուղացու տնտեսութեան մասին— ուժեղ թափով առաջ յեկավ միջնեկի խնդիրը:

Միջնեկի դրութիւնն այնպես է, վոր թեքվում է մերթ դեպի աղքատը: Այս լավ էր հասկանում ընկ. Լենինը և հենց վոր յերկրի ընդհանուր վիճակը փոքր ինչ բարվոքվեց, ընկ. Լենինը հանդես յեկավ միջնեկին պաշտպանելու՝ նրան դեպի կուլակը շմղելու համար:

Կուսակցութեան VIII Համագումարում, 1919 թ. մարտին, ընկ. Լենինը հանդես յեկավ այս նշանաբանով.— չդիպչէս գյուղացուն, չսեղես միջնեկին:

1919 թ. խորհրդային իշխանութեան դրութիւնը չափազանց ծանր էր տակավին: Սպիտակ զենեքաւորները վրա էլին գալիս ամեն կողմից, արդունաբերութիւնը չէր կարող գործել, պետութեան բոլոր ուժերն ուղղված էլին կարմիր Բանակը գորացնելու: Այս բոլոր պատճառներով չէր կարելի հացի բաշխումը վերացնել, վոր ծանր բեռ էր գյուղացու տնտեսութեան վրա, բայց և այնպես մի շարք միջոցներ ձեռք տոնվեցան գյուղացիութեան վիճակը թեթևացնելու համար:

Հենց վոր կարմիր Բանակը հաղթեց բոլոր ճակատներում, ընկ. Լենինը նորից գյուղացիութեան վիճակն ավելի թեթևացնելու խնդիրը մեջ տեղ բերեց:

Ընկ. Լենինը միշտ խիստ ուշադիր էր գյուղացիութեան կարիքների նկատմամբ, վորովհետև զիտեր, վոր միայն բանվորների ու գյուղացիների միութիւնը կարող է խորհրդային իշխանութիւնն ամրապնդել:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՈՐ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՆՑՆԵԼԸ

Կուսակցութեան X Համագումարում, 1921 թ. մարտին, ընկ. Լենինն առաջարկեց փոխարինել բաշխումը

(հոգի) պարենաուրքով այս վճռով սկիզբը դրվեց արն-տեսական նոր քաղաքականութեան: Ընկ. Լենինը յերկար ու համառութեամբ մի շարք հոգվածներում ստիպված եր ապացուցանելու ՆԵՊ-ի (անտեսական նոր քաղաքականու-թեան) անհրաժեշտութեանը ամբողջ յերկրի և ամենից առաջ գյուղացիութեան անապին մեծամասնութեան համար:

ՆԵՊ-ի սկզբում մի քանի բանվորներ վախենում էին, թե կոմունիստները գյուղացիների համար դավաճանում են պրոլետարական հեղափոխութեանը՝ վերականգնում են կապիտալիզմը:

Նմանապես չքավորների մի մասն սկսեց խոսել, թե կուլակները նորից հարութուն են առնում և չքավորու-թեան վրա իշխանութուն են ձեռք բերում:

Տնտեսական նոր քաղաքականութեան մեջ այդպիսի վտանգ, ի հարկե, կա: Յեթե բանվորներն ու չքավոր գյուղացիները վճռեցին, թե պայքարը վերջացած է, թե կարելի է հանգիստ նստել, կապիտալիստները շատ շու-տով մեր վզին կնստեցին:

Իսկ յեթե բանվոր զատակարգն ու գյուղացիութունն ամուր կանգնած մնան իրենց սեղերում, կապիտալը մեզ չի կարող հաղթել:

Ընկ. Լենինը ուսուցանում եր մեզ, թե դրա համար ամենից առաջ պրոլետարական իշխանութունը իր ձեռ-քից բաց պիտի չթողնե խոշոր արդյունաբերութունը, վոր խորհրդային իշխանութեան գլխավոր հրամայող բար-ձունքն է:

Այնուհետև ընկ. Լենինը ուսուցանում եր մեզ հե-տամուտ լինել, վոր այդ պետական խոշոր արդյունաբե-րութունը շողկապվի գյուղացիական տնտեսութեան հետ այնպես, վոր գյուղացին զգա, թե սոցիալիստական ար-դյունաբերութունն իրեն համար հին կապիտալիստակա-նիցը ձեռնառու է:

Այս շողկապը ընկ. Լենինը կարեորագույն խնդիր եր

համարում: Նա միշտ այդպես ուղիղ կյանքի յերեսին և նայում և նախագգուշացնում է կուսակցութեանը, թե՛ գյուղացին յերես շուտ կուս մեզանից, յեթե մենք այդ շաղպուցանենք:

Ընկ. Լենինն եր չեր աշխատում վերջին տարվա ընթաց-քում, յերբ նշմարվեց գյուղատնտեսական և արդյունա-բերական արտադրութունների գների խիստ անհամապա-տասխանութունը, ուստի և չեր կարող ոգնել կուսակ-ցութեանը այդ անհամապատասխանութեան դեմ մղվող պայքարում: Բայց հենց յուր հիվանդանալուցն առաջ, ընկ. Լենինը մի հոգված գրեց կոոպերացիայի մասին, վոր անագին նշանակութուն ունի գյուղացիութեան համար:

Գյուղացիական տնտեսութեան և արդյունաբերութեան շողկապի համար ամենամեծ նշանակութուն ունի առե-տուրը: Վերջին տարին առետրականները շատ թանգ նըս-տեցին բոլոր սպառողներին, բոլոր յերկրին, վորովհետև նրանք շատ մեծ վերադիր ծախքեր ու վաստակ էլին վեր-ցրնում: Առետուրն աժանացնել նշանակում է թեթևացնել գյուղացիութեան ու բանվորների վիճակը:

Առետուրը կոոպերացիան պիտի աժանացնե:

Մենք քայքայեցինք բուրժուազիան, այժմ կոոպերա-ցիան մրցութեան միջոցով պիտի սպանե մասնավոր առե-տուրը: Ընկ. Լենինը հետևյալ հոգվածում ապացուցանում է, վոր հիմա աշխատավորների կոոպերացիա կազմելը սո-ցիալիզմի ամբողջման կարեորագույն և միակ պայպանն է:

Ահա թե ինչ կարուկ խոսքերով է տաում այդ ընկ. Լենինը.

«Հիրավի, պետութեան իշխանութունը արտադրու-թեան բոլոր խոշոր միջոցների վրա, պետութեան իշխա-նութունը պրոլետարիատի ձեռքին, այդ պրոլետարիատի միութունը բազմամիլիոն մանր ու մանրագույն գյուղա-ցիների հետ, այդ պրոլետարիատի գյուղացիութեանը զեկազարելու ապահովութունը և այլն, — միթե այս բո-լորը չէ, ինչ վոր հարկավոր է կոոպերացիան, միայն

կոտպերացիան, վոր մենք առաջ անտես եինք անուժ վորպես մի չարշիական ձեռնարկության և վոր վորոշ տեսակետով իրավունք ունենք նոյնպես հիմա անտես անելու ՆՆՊ-ի որով, կատարյալ սոցիալիստական հասարակություն դարձնելու համար: Այս՝ սոցիալիստական հասարակություն ստեղծել չե տակավին, բայց այս այն բոլորն է, ինչ վոր անհրաժեշտ է և բավական այդպիսի հասարակություն ստեղծելու համար:»

Յե՛վ սպա.

«Իսկապես մեզ «միայն» մի բան է մտած անելու. մեր բնակչությունն այնքան «քաղաքակիրթ» դարձնել, վոր հասկանա, թե վորքան ձեռնառու է, վոր սմենքը մասնակցեն կոտպերացիային, և կարգի դնեն այդ մասնակցությունը: «Միայն» այս, և վոր մի այլ իմաստություն չե պետք մեզ հիմա սոցիալիզմին անցնելու համար: Բայց այս «միայնը» գլուխ բերելու համար մի ամբողջ հեղաշրջումն է պետք, ժողովրդական բոլոր մասսայի կուտուրական զարգացման մի ամբողջ շրջան»:

Այս և մի շարք այլ հողվածներում ընկ. Լենինը ամենից առաջ մի մտահոգություն ունի, թե՛ ինչպես պետք է շարունակել բանվորներին ու գյուղացիներին:

Ի՞նչ պետք է արվի, վոր բազմամիլիոն ժողովրդական մասսայի սպրուտոր դյուրանա:

«Ինձ համար միշտ կարևոր է յեղել զործնական նպատակը», — ասում է նա նույն հողվածում:

Այս միանգամայն ճիշտ է: Լենինը մեծ պրակտիկ է, մեծ կազմակերպող:

ՋԵՐՍ ՍԵՐ ԴԵՄԻ ԱՇԱՆԱՏԱՎՈՐՆԵՐԸ

Բայց միևնույն ժամանակ նրա ամբողջ աշխատանքի, նրա ամբողջ գործունեության հիմքն էր կազմում շերտ սերը զեպի ժողովուրդը:

Այս մասին պարզ ու հասկանալի խոսքով ասաց Նադեժդա Կոնստանտինովնան, Վլադիմիր Իլյիչի կինը, հանրապետությունների միության խորհրդների 11-րդ Համագումարի ընկ. Լենինի հիշատակին նվիրված նիստում:

«Նրա սիրտը արեփում էր մի շերտ սերով զեպի բոլոր աշխատավորները, բոլոր ճնշվածները: Այս յերբեք չէր ասում ինքը, յես ևս յերեկ այս չեյի ասի մի այլ նվազ հանգիստվոր պարագայում: Յես այս ասում եմ այն պատճառով, վոր այդ զգացմունքը նա ժողովուրդություն էր ստացել ուսանական հեղափոխական շարժումից: Այդ զգացմունքը ստիպեց նրան անձկությամբ, շերտաշերտ պատասխաններ ստիպեց նրան անձկությամբ, թե՛ վորոնք պիտի լինին խան խնդրելու այն հարցին, թե՛ վորոնք պիտի լինեն աշխատավորների ազատագրության ուղիները: Յուր հարցերի պատասխանները նա ստացավ Մարքսից: Գրքի մարդու պես չմտաեցավ նա Մարքսին: Նա մոտեցավ Մարքսին վորպես մի մարդ, վոր տանջող ու ստիպողական սին վորպես մի մարդ, վոր ասանջող ու ստիպողական հարցերի պատասխան է խնդրում: Յե՛վ նա ինքը գտավ այդ պատասխաններն ու նրանցով գնաց բանվորների մոտ:

Պիտերի բանվորներին մեջ գործելով, նրանց հետ զրույց անելով, ուշադրությամբ ակնանջ դնելով նրանց խոսքերին Վլ. Իլյիչը հասկացավ Մարքսի մեծ միտքը, այն միտքը, թե բանվոր դասակարգը բոլոր աշխատասերներին հառաջադրանք գունդն է, թե նրա յետևիցն են գնում աշխատավոր մասսաները, բոլոր ճնշվածները, և թե այդ նրա ույժն է և նրա հաղթության առնավատչյան: Միայն վորպես բոլոր՝ աշխատավորների առաջնորդ կարող է բանվոր դասակարգը հաղթել: Վլադիմիր Իլյիչը այս հասկացավ Պիտերի բանվորներին մեջ գործելիս: Յե՛վ այս միտքը, այս գաղափարը լուսավորում էր նրա հետագա բոլոր գործունեությունը, նրա յուրաքանչյուր քայլը: Նա իշխանություն էր ուզում բանվոր դասակարգի համար, հասկանում էր, վոր բանվոր դասակարգի այդ իշխանությունը պետք է վոր թե իրեն համար փափուկ կյանք

ստեղծելու համար ուրիշ աշխատավորների հաշվին. նա հասկանում էր, Վոր բանվոր գասակարգի պատմական կողմը բոլոր աշխատավորներին ազատագրելն է: Այս հիմնական գաղափարը յուր պրոչմը դրեց Վլադիմիր Իլյինի բոլոր գործունեության վրա»:

Հանգամ ջերմ սիրտը, մեռավ հանճարեղ ուղեղը: Չիս ալիս բոլոր աշխատավորների սուաջնորդը: Չիս Վլադիմիր Իլյինի Լենինը: Բայց մնաց նրա ստեղծագործած հզոր կոմունիստական կուսակցությունը: Մնաց Լենինի ուսմունքը: Լինենք ուրեմն Լենինի արժանավոր աշակերտները: Ավարտենք աշխատավորների ազատությունը նրա սկսած մեծ գործը:

Վ Ր Ի Պ Ա Կ

24-րդ էջում վերևից 21-րդ տողում տպված է՝ «շարունակել բանվորներին», պետք է կարդալ «ճաղկապել բանվորներին»:

«Ազգային գրադարան»

NL0195126

ԳԻՆԸ 10 ԿՈՊ.

